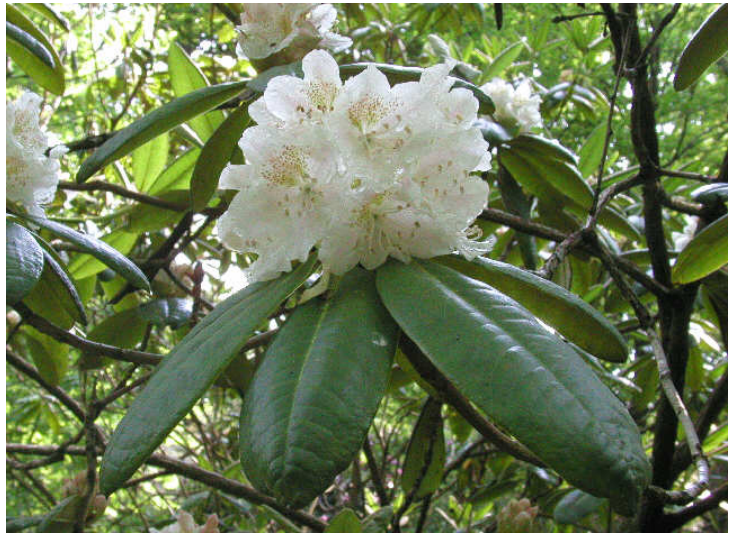

Rhododendron brachycarpum ssp. tigerstedtii

Mustilanalppiruusu

(*RHODODENDRON
brachycarpum* ssp. *tigerstedtii*
Nitzelius).

alasuku *Hymenanthes*
sektio *Ponticum*
alasektio *Pontica*

© [K. Theqvist](#)

Ainavihanta 4-6 metriä korkea pensas tai pieni puu. Runko harmaanruskea, karkea.

Lehdet 15-25 cm x 3-7 cm:n pituiset, soikeat, lehtien reunat kuperat. Lehtien alapinnalla harmaanruskeaa ohutta helposti irtoavaa nukkaa, yläpinnaltaan lehdet ovat kaljut. Lehdet säilyvät 2-3 vuotta.

Kukat avoimen kellomaiset, valkoiset, ja niissä on aluksi usein vaaleanpunaisia raitoja jotka vaalenevat kukinnan kestäessä. Kukan nielussa keltavihreää pilkutusta, ei kuitenkaan yhtenäistä laikkua. Terälehtiä viisi, 2-3 cm pituiset, heteitä 13-15. Kukkia 10-15 kpl kartiomaisessa tertussa jonka alimmat nuput aukeavat ensin. Kukinta-aika on myöhäinen, Suomessa mustilanalppiruusu kukkii kesäkuussa uusien vuosikasvaimien peittäessä osittain kukinnon.

Kotimaa: Pohjois-Korea, mahdollisesti Mantshuria.

Kestävyys: Englanti H5 (kestävä kaikkialla Englannissa + Skandinavian eteläosissa) Ruotsi VI, USA: (Leach) H1, RHS -45 (?)°C, Saksa Winterhart Suomi I-IV(?)

Mustilanalppiruusu on varmasti tuttu useimmille kerhonne jäsenistä. Se on nimetty vuonna 2002 ”Vuoden Alppiruusuksi” joten lienee paikallaan julkaista kerhon lehdessä tämän meille suomalaisille rodoharrastajille niin tärkeän kaunottaren lajikuvaus.

Arboretum Mustilaan tilattiin 30-luvulla siemeniä tuolloin japanilaisten hallinnassa olleesta Koreasta. Tilattujen ohotanalppiruusun (*R. chrysanthum*, nykyisin *R. aureum*) siementen sijasta japanilainen Metsäntutkimuslaitos onnistui keräämään Pohjois-Koreasta alppiruusua, joka on myöhemmin osoittautunut yhdeksi kestävimmistä Rhododendron-lajeista, mitä ylipäätään on olemassa.

Ennen pitkää selvisi, että kyseessä oli Japanissa kasvavan japananalppiruusun *R. brachycarpum* aikaisemmin länsimaissa tuntematon korealainen kanta. Kuuluista ruotsalainen kasvitieteilijä Tor Nitzelius kiinnostui jo varhain Mustilan erityisen kestäväksi osoittautuneesta alppiruususta, jonka hän kuvasi tieteelle v. 1970 *R. brachycarpum*in alalajina *tigerstedtii*. Niin sanotussa Edinburghin revisiossa useita alppiruusulajeja ja alalajeja otettiin uuteen tarkasteluun ja Rhododendron-suvun luokitteluun perehtynyt D.F. Chamberlain yhdisti mustilanalppiruusun lajiin *R. brachycarpum* ssp. *brachycarpum*, koska erot päälajeihin ovat hänen mielestään mitättömiä. Myöhemmin H.H. Davidian on antanut mustilanalppiruusulle muunnoksen statuksen (Peter M. A. Tigerstedt, Eräitä ajatuksia

alppiruusujen jalostuksesta, *Sorbifolia* 1/1999, s.14). Coxien mukaan mustilanalppiruusulla olisi ”vain ryhmästatus”, eli *R. brachycarpum* ssp *brachycarpum* Tigerstedtii-ryhmä (P. A. & K. Cox 1997: The Encyclopedia of Rhododendron Species, Glendoick Publishing, s. 137).

Oli mustilanalppiruusun ”status” mikä tahansa, on selvää, että sillä on erittäin suuri merkitys alppiruusuharrastajille poikkeuksellisen kylmänkestävyytensä ansiosta.

Mustilanalppiruusu on kestänyt Elimäellä ankarat sotatalvet, vuonna 1940 Mustilassa mitattiin peräti -43,5°C pakkasennätys ja kylmiä pullonkaulatalvia on ollut useita senkin jälkeen. Mustilanalppiruusun käyttökelpoisuutta lisää vielä sekin, että sen on raportoitu kestävän myös hyvin avoimella ja paahteisella taimitarhalla jopa ilman lumisuoja.

Mustilanalppiruusun kasvatapa on usein lähes puumainen ja siitä voikin helposti kasvattaa yksirunkoisen pikkupuun tuomaan vaihtelua rodopuutarhan usein hiukan yksitoikkoiseen yleisilmeeseen. Hyvään kestävyyyteen yhtenä syynä oletan olevan mustilanalppiruusun juuriston poikkeuksellisen rakenteen. Useimmista alppiruusuista poiketen mustilanalppiruusulla on myös jyrkempiä pääjuuria jotka hakeutuvat syvemmälle ankkuroiden kasvin tukevasti kasvualustaansa ja huolehtivat vedensaannista myös kriittisinä kevättalven päivinä, kun aurinko helposti kuivattaa muita pintajuurisempia alppiruusuja. Tämän johdosta mustilanalppiruusun siirto varttuneempana ei onnistu yhtä helposti kuin monilla muilla alppiruusuilla.

Yksi silmiinpistävä piirre, joka osoittaa hyvää sopeutumista pohjoiseen ja melko mantereiseen ilmastoon on lajin taipumus riiputtaa lehtiään ja rullata ne tiukalle jo aikaisin syksyllä ensimmäisten kylmien öiden jälkeen. Lehdet pysyvät tässä ”talviasennossa” pitkälle kevääseen, vaikka säät lämpenisivätkin. Vasta kun routa on sulanut, lehdet saavat jälleen terhakan kesäasentonsa takaisin.

Mustilanalppiruusu kasvattaa aikaisin keväällä uudet versot, ja tätä pidänkin sen huonoimpana ominaisuutena ainakin Länsi-Suomen oloissa. Kylmän meren ansiosta rannikolla koetaan lähes vuosittain myöhäisiä halloja, jotka usein vievät mustilanalppiruusun ensimmäisen kasvuyrityksen. Uusi kasvu on hyvin hallanarkaa, olen havainnut jo yhden asteen pakkasen lehdistön korkeudella aiheuttaneen mustuneita lehdenalkuja ja epämuodostuneita lehtiä niissä pensaissa joissa versonkasvu on lähtenyt liikkeelle. Tällaiset epäonnistuneet kasvuyritykset onkin syytä poistaa, kasvi kyllä kasvattaa uudet versot leposilmuista myöhemmin kesällä.

Mustilanalppiruusun kukinta sen sijaan on niin myöhään kesäkuussa, ettei halla sitä uhkaa. Nuorena mustilanalppiruusu on aika laiska ja satunnainen kukkija, mutta kukintahalut kyllä kasvavat iän karttuessa, kuten monilla muillakin alppiruusulajeilla.